22727

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՒ

ԾՐԱԳԻՐ ՈՒՍՄԱՆՑ

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՏԱՐԻ

1896-97

ՎԵՆԵՏԻԿ

Ի ՎԱՆՍ ՄԽԻԹԱՐԱՑ, Ի Ս. ՂԱԶԱՐ

1896

37…
7-29

2010

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՒ

ԾՐԱԳԻՐ ՈՒՍՄԱՆՑ

12002

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ

375
Հ-29

ՑԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՒ

ԾՐԱԳԻՐ ՈՒՍՄԱՆՑ

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՏԱՐԻ

1896–97

ՎԵՆԵՏԻԿ
ՏՊԱՐԱՆ Ս. ՂԱԶԱՐՈՒ
1896

КУЛЬТУРНО-ПРОСВЕТНАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ „ЕРЕВАН" НА АРМЕНЦАТЕ В БЪЛГАРИЯ
«ԵՐԵՎԱՆ»
инв. №: 11034

ՊԵՏ ԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос Библиотека
ՀՍՍՌ-Арм.ССР
им. А. Мясникяна
Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ

36846-66

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԵՆԵՏԿՈՅ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Ի ԳԱՏԸ - ՔԷՕՅ

ՆՊԱՏԱԿ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

1. Մխիթարեան Միաբանութեան Նպատակն է ազգին բարոյական և մտաւորական կրթութեան զարգացմանը աշխատիլ, առ որ հասնելու միակ միջոց համարած է իրաւամբ Դաստիարակութիւնը։ Այսով նա ո՛ և է ջանք չի խնայեր հայ մանկտւոյն մտացը մէջ տպաւորելու ինչ որ բարի է և օգտակար, նախ իրենց անձանց և ընտանեաց, ապա ընդհանուր ազգին՝ որոյ անդամ է իւրաքանչիւր անհատն։ — Մոտա-Պուռնու գաւառանդին վրայ կառուցեալ վարժարանն — յատկապէս հայազգի մանկտւոյն կրթութեան համար սահմանեալ — իրեն բարեկարգութեամբն և կանոնաւոր ընթացքով՝ կ'աշխատի անխոնջ այն Նպատակին հասնելու։

2. Դաստիարակութեան մասին՝ ամենայն փոյթ կը տանուի, հսկելով աշակերտաց բարոյական ընթացքին, խրատելով և ուղղելով յոռի բերմունքը, խրախուսելով ի բարին և քաղցրութեամբ շահելով անոնց սիրտը։ — Նմանապէս ուշ կը դրուի որ աշակերտները միշտ մաքուր ըլլան, և զգեստնք, խազերն ու մարգք՝ կանոնաւոր։

50785-Ա.Հ.

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

3. Վենետկոյ Մայրավանէն կողմէն ընտրեալ անձերէ կը բաղկանայ սոյն վարժարանի վարչական մարմինն՝ հետեւեալ կերպով.

ա. Տեսուչ, ում յանձնուած է վարժարանիս ընդհանուր ուղղութիւնը։

բ. Ուսումնապետ, որոյ պաշտօնն է ուսմանց ծրագրին գործադրութեանը հսկել։

գ. Մատակարար, հոգաբարձու ուտեստի, հանդերձեղինաց եւ այլ պիտոյից։

դ. Երկրորդական պաշտօնեայք, որոնք ուսուցիչ են միանգամայն։

Վարժարանս ունի նաեւ արտաքին ուսուցիչներ եւ հսկողներ, ինչպէս. ուսուցիչք Գաղղիերէնի, Տաճկերէնի, Իտալերէնի, Գերմաներէնի, Տոմարակալութեան, Երաժշտութեան, Գծագրութեան, Հայ եւ Եւրոպական Գեղագրութեան, Մարմնամարզի, եւ այլն։

4. Վարժարանիս շէնքն օդաւէտ է եւ ծովահայեաց, եւ աշակերտաց խաղի հրապարակը ծառերով ու ծաղկով լաւ պատսպարեալ։ — Մասնաւոր ննջարանք կան թէ երիցագունից եւ թէ կրտսերագունից առանձինն, նոյնպէս սերտարաններ եւ դասարաններ։ — Կայ յատուկ մատուռ մը, ուր աշակերտք օրն երկու անգամ կը ժողովին՝ առաւօտեան եւ երեկոյեան աղօթքի։ — Կան նաեւ Բնաբանութեան եւ Տարրաբանութեան գործեաց, եւ Հանքաբանական նիւթոց հաւաքածոյք. նաեւ Թատր մի՝ ուր երբեմն երբեմն սիրտ եւ միտք կրթելու ներկայացումներ կը տրուին։

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆ

ԵՒ

ԱՍՏԻՃԱՆԱՒՈՐՈՒՄՆ ԱՇԱԿԵՐՏԵԼՈՑ

5. Ուսումնական ընթացքն է վեց տարի, բաց ի նախապատրաստական դասէն՝ որ երկու տարի կը տեւէ։

6. Աշակերտ մը ստորին դասէ բարձրագոյն դաս անցնելու համար, պարտաւորեալ է մասնաւոր քննութիւն տալու։

7. Տարին երեք անգամ քննութիւնք կ'ըլլան, Ծնընդեան եւ Զատկի՝ գրաւոր. իսկ մեծ արձակուրդէն առաջ՝ գրաւոր եւ բերանացի միանգամայն։ Այս քննութիւնք կը տրուին ի ներկայութեան վարչական մարմնոյն եւ ուսուցչաց։

Դարձեալ մէն մի աշակերտի գրաւոր քննութեանց վիճակացոյցներն ամեն քննութենէ ետքը առանձինն ծնողաց կամ խնամակալաց կը ղրկուին։

8. Վարժարանիս աշակերտք թոշակաւորք են եւ ձրիավարժք։

9. Թոշակաւոր աշակերտութեան ներկայացող մը՝ գէթ ինն տարուան պէտք է ըլլայ եւ ոչ աւելի քան տասնուչորս։ Եւ եթէ ուրիշ վարժարանի մը աշակերտած է, պէտք է ունենայ վկայագիր մը բարի վարուց եւ ջանասիրութեան։

10. Աշակերտք երեք դասակարգի կը բաժնուին ըստ իրենց թոշակին.

ա. Գիշերօթիկ, որոց տարեկան թոշակն է 30 օսմ. լիրա։

բ. Կիսաթոշակ կամ Ցերեկօթիկ, տարեկան 15 օսմ. լիրա։

գ. Ձրիավարժ, սահմանեալ թուով՝ Մուրատ-Ռափայէլ վարժարանի հաշուին, որոց ընդունելութեան հաւանութիւնը Վենետկոյ խնամակալութենէն կախում ունի։

ՊԱՅՄԱՆՔ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԱՇԱԿԵՐՏԱՑ

ԹՈՇԱԿԱՒՈՐՔ

11. Աշակերտաց թոշակը կը վճարուի չորս ամիսը մի անգամ կանխիկ, այսինքն, ի սկիզբն Սեպտեմբեր, Յունուար և Մայիս ամսոց։

Եթէ աշակերտի մը թոշակը չի վճարուի իր սահմանեալ ժամանակին, տասնուհինգ օր պայմանաժամէ ետքը՝ իւր ծնողաց կը վերադարձուի անպատճառ։

Աշակերտի մը սահմանուած թոշակէն զատ՝ կը վճարուի մէկ անգամուան համար 3 օսմ. լիրա, իբր մուտքի ծախք։

12. Թոշակին վրայ հարիւրին քսան զեղչ կ'ըլլուի այն ծնողաց կամ խնամակալաց, որք երկու կամ երեք եղբարք ի միասին կը ներկայացնեն վարժարանիս աշակերտութեան։

13. Ո՛ր և իցէ պատճառաւ, եթէ ծնողք և կամ խնամակալք աշակերտ մը ժամանակէն առաջ հանեն վարժարանէս, իրաւունք չունին ամենևին յետս պահանջելու վճարեալ դրամն։

14. Դասագրոց, թղթեղինաց և լուացքի ծախքը ծնողաց վրայ է, և արգիլեալ է դրսէն թուղթ, գրիչ և գրեան բերելը։

15. Վարժարանս կը հոգայ նաև բժիշկն ու դեղերը՝ թեթև և անցողական հիւանդութեանց, որոց ծախուց համար՝ իւրաքանչիւր աշակերտ պարտական է տարին մէկ արծաթ մեճիտ վճարել։ Բայց երբ տեսնուի ծանր հիւանդութեան երևոյթ մը, խորհրդով բժշկին՝ իսկոյն ծնողաց իմաց կը տրուի, որպէս զի գան առնուն զաւակնին։

ՁՐԻԱՎԱՐԺՔ

16. Բերա, Նիկոմիդիա, Պարտիզակ, Տրապիզոն, Ղրիմ և այլուր հաստատեալ Մխիթարեան դպրոցներէ

միայն կ'ընդունուին ձրիավարժ աշակերտք, և այն՝ գիտութեամբ և հաւանութեամբ վենետկոյ խնամակալաց ժողովոյն։

17. Ձրիավարժք առ նուազն երկոտասանամեայ ըլլալու են, և կամ առ առաւելն՝ հնգետասանամեայ։

18. Տղայ մը չի կրնար աշակերտիլ վարժարանիս ձրիաբար՝ առանց ընտրութեան և վկայութեան Տեսչաց վերոյիշեալ դպրոցներուն։

19. Զգեստեղինաց և գրական պիտոյից ծախքը ծնողաց վրայ է, ինչպէս նաև բժշկի և դեղոց համար՝ իւրաքանչիւր աշակերտ պարտի վճարել տարին մէկ արծաթ մեճիտ։

20. Ձրիավարժք ջանալու են դասէ մ'ուրիշ բարձրագոյն դաս անցնիլ ամէն տարի. հակառակ պարագային՝ նովին իսկ գործով կը կորսնցնեն իրենց ձրիավարժ ըլլալու իրաւունքը։

ՆԵՐՔԻՆ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

21. Զգեստեղէնք, կահք, և այլն. — Աշակերտք առհասարակ պարտաւորեալ են վարժարանիս համազգեստը կրելու, ոչ ոք ազատ է այս պարտաւորութենէս։

22. Աշակերտաց ո՛ր և իցէ կտաւեղէն և զգեստները նշանակուած պիտ'ըլլան առանձին թուանշանով մը, զոր Տեսչութիւնը կու տայ իւրաքանչիւրին։

23. Աշակերտ մը՝ մուտքի ժամանակ՝ պէտք է հետը ունենայ. — Ձեռք մը ամենօրեայ զգեստ, անկողին (շիլթէ) և անկողնոյ ծածկոց ճերմակ, 2 բարձ, 4 բարձերես, 2 վերմակ, 4 սաւան, 6 երեսսրբիչ։

Դարձեալ, 12 շապիկ, 12 շապկընկեր, 4 ասուի (ֆլանէլ), 12 թաշկինակ, 12 զոյգ գուլպայ, երկու զոյգ կօշիկ, մի զոյգ հողաթափ, սանտր, մկրատ և խոզանակ։

24. Մէն մի աշակերտ կը ստանայ վարժարանիս կողմանէ, ա. երկաթէ մահճակալ մը, բ. յարդեայ անկողին և գ. փոքրիկ դարան մը՝ իւր կարևոր պիտոյից համար։

25. Գրական պիտոյք և դրամ. — Աշակերտաց գրեանքը, տետրակներն և այլ դասական պիտոյքը վարժա-

րանս կը մատակարարէ կանխիկ վճարմամբ՝ առանց որ և է բացառութեան։ Հետևաբար կը խնդրուի որ ծնողք կամ խնամակալք բարեհաճին ծանուցանել ամեն անգամ Տեսչութեանս՝ տղու մը յանձնուած դրամին քանակը։

26. Թոյլ տուեալ չէ դաս առնուլ մասնաւոր վճարմամբ, գիրք գնել, վաճառել և կամ ընծայ ընդունիլ՝ բայց եթէ Տեսչին գիտութեամբ։

ՕՐԱԿԱՆ ԸՆԹԱՑՔ

27. Աշակերտք օրուան ընթացքին մէջ 4 կամ 5 ժամ մասնաւոր հսկողի մը խնամոց ներքև սերտարաններու մէջ դաս պատրաստելու կը զբաղին։

28. Իւրաքանչիւր դասախօսութիւն կը տևէ մէկ ժամ։ — Օրը չորս կամ հինգ դասախօսութիւնք կ'ըլլան առանձին դասարաններու մէջ։

29. Ցերեկի ճաշէն ետքը՝ ամեն օր մէկ ու կէս ժամ աշակերտք հանգիստ ունին պարտէզը բոլոր հսկողաց ընկերակցութեամբ, ինչպէս նաև քառորդ մը ժամու՝ ամեն դասախօսութենէ ետքը։

30. Սեպտեմբեր մէկէն մինչև մարտ մէկ՝ աշակերտք կ'ելնեն անկողնէն առաւօտեան ժամը 6ին, (միշտ ըստ եւրոպական ժամացուցի), և մարտի մէկէն՝ մինչև ցվերջ յունիս ամսոյ՝ ժամը $5 \frac{1}{2}$ին։ Իսկ երեկոյեան ժամը $8 \frac{1}{2}$ին կամ 9ին՝ անկողին կ'երթան։

ՈՒՏԵՍՏ

31. Գիշերօթիկք և կիսաթօշակք՝ առաւօտ ժամը 7 ու կէսին կը նախաճաշեն, մերթ կաթով-սուրճ և մերթ թէյ։

Գիշերօթիկք և կիսաթօշակք կէս օրին կը ճաշեն երկու տեսակ, և շաբաթը երկու անգամ պտուղ. իսկ հացը կը բաշխուի ըստ անձնիւր ախորժակի։

Գիշերօթիկք միայն՝ երեկոյեան ժամը 7 ու կէսին կամ 8ին կ'ընթրեն երկու տեսակ։

Բաց աստի, երեկոյեան ժամը 3 ու կէսին հաց կը բաժնուի գիշերօթիկ և կիսաթօշակ աշակերտաց։

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ

32. Բաց ի ծնողաց և խնամակալաց՝ ոչ ումեք թոյլ տրուած է տեսակցիլ աշակերտներէ միոյն հետ՝ առանց կանխաւ անոնց հաւանութեանը։ Եւ այս տեղի պիտ'ունենայ վարժարանիս հիւրանոցին մէջ, ըստ կարելւոյն համառօտիւ։

ՏԵՍԱԿՔ ՊԱՏԺՈՅ

33. Ըստ յանցանաց՝ աշակերտք կը կրեն զանազան պատիժներ. ինչպէս, պատիժ ընդօրինակութեան, և զբրկումն խաղէ, շրջագայութենէ, կերակուրէ և ընկերակցութենէ։ Բայց Տեսուչն՝ ի մասին տղայական ծուլութեան, անհանդարտութեան, անմտադրութեան և կանոնազանցութեան՝ կը ջանայ խրատով, քաղցրութեամբ և յանդիմանութեամբ ուղղել զերենք։

34. Աշակերտի մը ամենէն մեծ պատիժն է վարժարանէս մերժուիլն, որոյ պատճառներն են՝ բնութիւն դարձած ծուլութիւն, անուղղայ ընթացք, ըմբոստութիւն, և որ մեծագոյնն է՝ բարուց ապականութիւն։

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴ

35. Տարեկան ընթացքի մէջ՝ աշակերտք երեք փոքր և մի մեծ արձակուրդ ունին՝ հետևեալ կերպով. — ա. Դեկտեմբեր 25էն սկսեալ մինչև Յունուար 8՝ տասնուհինգ օր. — բ. Բարեկենդանի ժամանակ՝ ութ օր. — գ. Զատկին՝ տասնուհինգ օր, և դ. Ամառնային երկամսեայ մեծ արձակուրդը։

Այն երեք փոքր արձակուրդներուն՝ Տեսչութիւնս յանձն չառնուր աշակերտ մը պահել վարժարանը, բայց միայն պայմանաւ՝ որ ծնողքը կամ խնամակալը օրական տասն դահեկան վճարեն։ Իսկ մեծ արձակուրդին՝ անպայման ամեն աշակերտք — տեղացի և դրսեցի — առանց բացառութեան իրենց ծնողացը կամ խնամակալացը կը յանձնուին։

36. Վերոյիշեալ արձակուրդներու ժամանակամիջոցներէ դուրս՝ ամէն աշակերտք ջանալու են ըստ կարի բացակայ չի գտնուելու վարժարանէս. սակայն ի հարկին՝ երբ իրենց ծնողքէն կամ խնամակալէն կանչուին ի տեսակցութիւն, երկրորդ օրը երեկոյին անմիջապէս վերադառնալու են։

ՀՍԿՈՂՔ

37. — Վարժարանս ունի երեք հսկողներ, որոց պարտքն է ուշ դնել կարգապահութեան՝ սերտարանի, պարտիզի, ճաշարանի, մատրան, ննջարանի և այլ պարագայից մէջ, ինչպէս նաև շրջագայութեանց ատեն։

Հսկողք պարտաւորեալ են միշտ թէ ուսման և թէ հանգստեան ժամերուն՝ քաղցրավար և ազնուութեամբ վարուելու աշակերտաց հետ։

Երբ տեսնեն կանոնազանցութիւն մը և կամ որ և իցէ ծանր յանցանք, անյապաղ փութով իմաց պիտի տան Տեսչին՝ որ ժամանակին դարմանն ընէ։

Այս հսկողներէն զատ կայ նաև գիշերային պահապան մը, որ մինչև առաւօտ ննջարանաց սրահները անդադար կ՚երթևեկէ ի հսկողութիւն։

ԾՐԱԳԻՐ

ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ ՈՒՍՄԱՆ

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱԺԱՐԱՆԻ

Ի ԳԱՏԸ–ՔԷՕՅ

ՏԱՐՐԱԿԱՆ ԿԱՐԳ

ԱՌԱՋԻՆ ԴԱՍ

Քրիստոնէական վարդապետութիւն, շաբաթը	1	ժամ.
Հայերէն լեզու	6	»
Գաղղիերէն լեզու	6	»
Պատմութիւն	2	»
Թուաբանութիւն	2	»
Աշխարհագրութիւն	2	»
Իրագիտութիւն	2	»
Նկար	1	»
Մարմնամարզ	1	»
	23	ժամ.

ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 1 ժամ)

Փոքր Քրիստոնէական վարդապետութիւն Բելարմինոսի. — Խրատ և սկզբունք կրօնքի և մարդավարութեան։

ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

(Շաբաթը 6 ժամ)

Ընթերցում Այբբենարանի. — Ընդօրինակութիւն տուեալ հատուածներու. — Բերանացի ուսում ամենապարզ հատուածներու՝ հանդերձ բացատրութեամբ. — Ուսում ընտանեկան բառերու. — Գեղագրութիւն:

ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

(Շաբաթը 6 ժամ)

Lecture. — Explication du sens des mots. — Ecriture. — Orthographe des mots simples. — Enseignement des mots par l'aspect. — Récitation de petits morceaux faciles. — Calligraphie (méthode Godchaux).

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 2 ժամ)

Պատմութիւն Ս. Գրոց. — Աշխարհիս ստեղծումէն մինչև Իսրայելացւոց թագաւորութիւնը:

Առաջին չորեքամսեայ. — Աշխարհիս ստեղծումէն մինչև Յովսեփայ մահը:

Երկրորդ չորեքամսեայ. — Մովսիսէն մինչև Յեսուայ մահը:

Երրորդ չորեքամսեայ. — Դատաւորք, մինչև Սաւուղ:

(Ուսուցիչը պէտք է որ պատմէ տալիք դասը, և միանգամայն ջանայ ազատաբար պատմել տալ զայն աշակերտներուն):

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 2 ժամ)

Աշխարհագրական սահմանները. պարզ ոճով բացատրել և ծանօթ օրինակներով ըմբռնել տալ աշակերտներուն. — Ի՞նչ է եր-

կրագունտ. — Ի՞նչ են աշխարհացոյց տախտակները. — Քանի մը մեծ ծովերու և ցամաքներու անունները. — Եւրոպայի տէրութեանց անունները և անոնց մայրաքաղաքները:

(Այս առաջին շրջանիս, ուսուցիչը պէտք չէ խճողէ տղայոց միտքը աշխարհագրական անուններով. այլ միայն ընտելացընէ զանոնք աշխարհագրական բառերու և ուսման գործիներուն, ինչպէս երկրագունտներու, աշխարհացոյց տախտակներու, և այլն):

ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 2 ժամ)

Ընթերցում թիւերու. — Յաւելում, բարձում. — Աղիւսակ բազմապատկութեան. — Բազմապատկութիւն. — Բազմաթիւ կրթութիւններ տախտակի վրայ և գրաւոր պարտականութիւններ. — Քանի մը պարզ առաջարկութիւններ և անոնց բանաւոր լուծումը պահանջել. — Մտաւորական հաշիւներ:

ԻՐԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 2 ժամ)

Օգտակար բոյսեր. — Ցորեն և անոր մշակութիւնը, գործածութիւնը. — Խաղող, ըմպելիք. — Տուն և անոր մասերը. — Կահկարասի. — Բամբակ, կանեփ, մետաքս, կտաւատ:

Օգտակար կենդանիներ. — Վայրի կենդանիներ:

Մետաղներ. — Ածուխ և ուրիշ վառելի նիւթեր:

Երկիր, արև, լուսին. — Բաժանում ժամանակի:

Ջուր, ծով, գետ, և այլն:

(Իրագիտութեան նպատակն ըլլալով՝ տղուն հետաքրքրութեան ոգին զարգացնել և անոր ըրած դիտողութիւններուն արդիւնքը բացատրել տալ, ուսուցիչն՝ իր դասախօսութիւններուն նիւթ մատակարարելու համար՝ պարտի ընտրութիւն մ'ընել աշակերտաց ծանօթ բոյսերու և կենդանիներու մէջ, եթէ կարելի է՝ ամէն անգամ առարկաները տղայոց աչքին առջևը դնելով: Այս դասերը գրաւոր կերպով պարտաւորիչ չեն):

ՏԱՐՐԱԿԱՆ ԿԱՐԳ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԴԱՍ

Քրիստոնէական վարդապետութիւն,	շաբաթը 1	ժամ
Հայերէն լեզու	5	»
Գաղղիերէն լեզու	5	»
Տաճկերէն լեզու	1	»
Թարգմանութիւն	1	»
Պատմութիւն	2	»
Աշխարհագրութիւն	2	»
Թուաբանութիւն	2	»
Իրագիտութիւն	2	»
Նկար	1	»
Մարմնամարզ	1	»
	23	ժամ

ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 1 ժամ)

Համառօտ Քրիստ. վարդապետութիւն պատմական Ձևօրեայ, մասն Ա. — Կրօնական խրատներ և սկզբունք մարդավարութեան։

ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

(Շաբաթը 5 ժամ)

Ընթերցման կանոնք և գործնական հրահանգներ. — Ուղղագրութիւն. — Բերանացի ուսումն՝ հանդերձ բառերու և պարբերութիւններու բացատրութեամբ. — Տարրական քերականութիւն աշխարհիկ լեզուի (խօսքի մասերը). — Գեղագրութիւն։

36846-66

ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

(Շաբաթը 6 ժամ)

Lecture. — Ecriture. — Récitation française. — Explication du sens des mots et des phrases.

Grammaire française: — Etude élémentaire des différentes espèces de mots: le substantif, l'article, l'adjectif. — Exercices de conjugaison régulière. Exercices sur l'accord du genre et du nombre.

Petits exercices d'orthographe oraux et écrits.

Analyse grammaticale réduite à ses formes les plus simples.

Calligraphie (méthode Godchaux).

ՏԱՃԿԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

(Շաբաթը 1 ժամ)

Ընթերցումն. — Գիր.

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 1 ժամ)

Կրթութիւն թարգմանութեան աշխարհաբարէ ի գաղղիերէն, և փոխադարձ, համառօտ պարբերութիւններու։

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 2 ժամ)

Պատմութիւն Ս. Գրոց. — Ա. Թագաւորութիւն Իսրայելացւոց՝ մինչև Բաբելոնի գերութիւնը. — Բ. Բաբելոնի գերութենէն մինչև Քրիստոս. — Գ. Քրիստոսի վարքը մինչև Երուսաղեմի կործանումը։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос. Библиотека
ՀԱՍՌ-Арм. ССР
ИМ. А. Мясникяна

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 2 ժամ)

Ծով և ցամաք. Ովկիանոս. — Աշխարհիս հինգ մասերը. — Ձև և սահման. — Ծովեր, մեծ ծոցեր և նեղուցներ. — Գլուխներ, կղզիներ, թերակղզիներ. — Լեռներու մեծ շղթաները. — Գետեր և լիճեր. — Գլխաւոր տէրութիւններն և անոնց մայրաքաղաքներն. — Վաճառականութեան գլխաւոր նաւահանգիստներն։

(Ուսուցիչը ջանայ պատմելու երևելի ճանապարհորդներու գիւտերէն քանի մը հատը)։

ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 2 ժամ)

Կրկնութիւն. — Բաժանումն. — Կրթութիւն չորս գործողութիւներու և առաջարկութիւններ. – Չորս գործողութիւններուն փորձերն. — Սահման և ընթերցումն տասնորդական կոտորակներու. — Նախագիտելիք (ստորակետի աջ և ձախ շարժելը. վրոյ դնել աջակողմը և ձախակողմը). — Տասնորդականներու չորս գործողութիւնները. — Կրթութիւններ և առաջարկութիւններ։

ԻՐԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 2 ժամ)

Առաջին տարւոյն ծրագիրը պիտի ծառայէ նաև ներկայ տարւոյս։

ԿՐԹԱՐԱՆ

(ԳԻՄՆԱՍԻՈՆ)

ՔԵՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԿԱՐԳ

ԵՐՐՈՐԴ ԴԱՍ

Քրիստոնէական վարդապետութիւն, շաբաթը	1	ժամ
Հայերէն լեզու	4	»
Գաղղիերէն լեզու	4	»
Տաճկերէն լեզու	2	»
Թարգմանութիւն	2	»
Պատմութիւն	1 ½	»
Աշխարհագրութիւն	1 ½	»
Թուաբանութիւն	2	»
Իրագիտութիւն	1 ½	»
Գեղագրութիւն	1	»
Երաժշտութիւն հայնական . . .	2	»
Գծագրութիւն	1	»
Մարմնամարզ	1	»
	24 ½	ժամ

ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 1 ժամ)

Համառօտ Քրիստ. վարդապետութիւն պատմական Ֆլէօրեայ, մասն Բ. — Կրօնական խրատներ և մարդավարութիւն։

ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

(*Շաբաթը 4 ժամ*)

Քերականութիւն աշխարհիկ լեզուի, Բ. շրջան. — Ուղղագրութիւն տեսական և գործնական. — Նախակրթանք շարադրութեան։

ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

(*Շաբաթը 4 ժամ*)

Lecture. — Récitation. — Explication du sens des mots et des phrases. — Ecriture.

Grammaire française. — Etude et définition des différentes parties du discours; conjugaison; verbes réguliers et irréguliers les plus usuels; sujet et compléments.

Analyse grammaticale.

Exercices de langue française et d'orthographe.

Courtes reproductions d' un récit ou d' une lecture faites en classe.

ՏԱՃԿԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

(*Շաբաթը 2 ժամ*)

Ընթերցում. — Բերանացի և գրաւոր թարգմանութիւն Նեթաիֆը Ասարի Ա. մասին. — Համառօտ տարերք օսմանեան քերականութեան, մասն թուրքերէն. — Սկզբունք ուղղագրութեան. — Գեղագրութիւն։

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

(*Շաբաթը 2 ժամ*)

Թարգմանութիւն գաղղիերէնէ ի հայ, բերանացի։ (Ուսուցիչը պարտի իւրաքանչիւր դասախօսութեան գրաւոր հրահանգ տալ աշակերտներուն)։

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

(*Շաբաթը 1 ժամ*)

Պատմութիւն ազգային՝ համառօտ. — Պատմութիւն Եգիպտացւոց. Նեղոս. — Մեմփիս և Թեբէ. — Կրօնք, յիշատակարանք, բարք և ճարտարութիւն. — Նոր խուզարկութիւններ. – Ասորեստանցիք. — Տիգրիս և Եփրատ գետերուն ոռոգած երկիրները. — Բաբելոն և Նինուէ՝ ըստ հին աւանդութիւններու և նոր խուզարկութիւններու. — Փիւնիկեցիք. — Տիւրոս և Կարթագինէ. — Վաճառականութիւն և գաղթականութիւններ. — Նշանագիրք։

Մարք և Պարսիկք. — Իրանի դաշտը. — Յիշատակարանք և Կրօնք. — Իշխանութիւն Կիւրոսի։

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

(*Շաբաթը 1 ½ ժամ*)

Երկրագունդ. — Գագաթնահայեաց. — Հորիզոն. — Բևեռները. — Միջօրէական, Զուգահեռական շրջանակ և Հասարակած. — Կողմունք աշխարհի. — Երկայնութիւն և լայնութիւն աշխարհագրական։

Եւրոպա. — Սահման և Տարածութիւն. — Ծովեր, ծոցեր, նեղուցներ, և այլն. — Լեռներ և գլխաւոր գօտիներ. — Գետեր. — Կասպից, Սև ծով և Միջերկրական ծով թափուող գետերը. — Ատլանտեան և Սառուցեալ ովկիանոս թափուող գետերը. — Լիճեր. — Եւրոպիոյ բոյսերն ու կենդանիները. — Եւրոպիոյ տէրութիւնները. — Մայրաքաղաքները. — Բաժանումն և նշանաւոր քաղաքներ։

ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

(*Շաբաթը 2 ժամ*)

Կրկնութիւն չորս գործողութիւններու տասնորդական կոտորակաց. — Բաժանականութիւն թիւերու. — Նախնական թիւեր. — Նախնական արտադրիչներ. — Մեծագոյն հասարակաց բաժանարար. — Փոքրագոյն հասարակաց բազմապատիկք։

Հասարակ կոտորակներ. — Սահմանք, սկզբունք. — Կոտորակներու յայտարարները նմանցնել. — Կոտորակները պարզել. — Յաւելում և բարձում. — Բազմաթիւ կրթութիւններ և առաջարկութիւններ։

(Չափաբերական դասախօսութեանց համար ուսուցիչն անվրէպ հետևելու է սահմանեալ դասագրքի մը)։

ԻՐԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 1 ½ ժամ)

Բ. Շրջան. Բնակութիւն մարդոյ, զգեստ, սնունդ. — Ձուկն, օգտակար և վնասակար բոյսեր։ — Օդ, ջուր, կրակ, մթնոլորտային երևոյթներ. — Տպագրութիւն։

ԳԵՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 1 ժամ)

Գեղագրութիւն հայ և եւրոպական (méthode Godchaux)։

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ ՁԱՅՆԱԿԱՆ

(Շաբաթը 2 ժամ)

Սկզբունք ընթերցման եւրոպական խազերու։

ԳԾԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 1 ժամ)

Տարրական սկզբունք։

ՉՈՐՐՈՐԴ ԴԱՍ

Քրիստոնէական վարդապետութիւն, շաբաթը	1	ժամ
Հայերէն լեզու	3	»
Գաղղիերէն լեզու	3	»
Տաճկերէն լեզու	3	»
Իտալերէն լեզու	2	»
Թարգմանութիւն	1	»
Պատմութիւն	1 ½	»
Աշխարհագրութիւն	1 ½	»
Թուաբանութիւն	2	»
Բնական պատմութիւն	1	»
Գեղագրութիւն	1	»
Երաժշտութիւն ձայնական	2	»
Գծագրութիւն	1	»
Մարմնամարզ	1	»
	24	ժամ

ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 1 ժամ)

Քրիստոնէական վարդապետութիւն Ֆլէօրեայ. մասն Գ. — Կրօնական խրատներ։

ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

(Շաբաթը 3 ժամ)

Նախադրունք Հայ-գրաբար Քերականութեան. — Ուղղագրութիւն նոյնատառ, նմանաձայն և նմանավերջ բառերու. — Բարդ և ածանց բառերու և տողադարձի կանոնք և գործադրութիւն. — Նամակագրութիւն։

ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

(*Շաբաթը 3 ժամ*)

Lecture. — Récitation. — Explication du sens des mots et des phrases. — Ecriture.

Grammaire française. – Révision des connaissances déjà acquises. — Etude plus complète de la conjugaison des verbes irréguliers.

Principales règles de la syntaxe.

Analyse grammaticale.

Analyse logique réduite à ses formes les plus simples.

Exercices de langue française et d'orthographe.

Notions et exercices d'étymologie.

Dictée. — Petits exercices de compositions ; Reproduction orale et écrite de récits faits en classe.

ՏԱՃԿԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

(*Շաբաթը 3 ժամ*)

Ընթերցում տպագրի և ձեռագրի. — Թարգմանութիւն բերանացի և գրաւոր. — Ընդօրինակութիւն ձեռագրի. — Համառօտ տարերք օսմանեան քերականութեան. (պարսկերենի մասը և մաս մ՚ ալ արաբերենի). — Պարզ ուղղագրութիւն. — Գեղագրութիւն։

ԻՏԱԼԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

(*Շաբաթը 3 ժամ*)

LINGUA ITALIANA

CLASSE IV.

Esercizi di lettura. — Nozioni di ortografia. — Avviamento alla grammatica. — Verbi ausiliari, Essere ed Avere, coniugati

mediante facili proposizioni. — Esercizi di dettato. — Brevi conversazioni in lingua italiana tra gli alunni e il professore. — Esercizi di memoria.

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

(*Շաբաթը 1 ժամ*)

Թարգմանութիւն բերանացի և գրաւոր՝ գաղղիերէն գրքի մը վրայէն։

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

(*Շաբաթը 1½ ժամ*)

Պատմութիւն Յունաց. — Աշխարհագրութիւն նախնի Յունաստանի և Միջերկրականի արևելեան ափունքներու. — Յունաստանի նախկին ցեղերը. — Գաղթականութիւններ. — Վաճառականութիւն Յունաց։

Դիւցազներու ժամանակ. — Պատերազմ Տրոյիոյ։

Սպարտա. — Լիգուրկոս, իր օրէնսդրութիւնները. — Թագաւորներ, ծերակոյտ, եփորոսք։

Աթէնք — Սողոն, Պիսիստրատ. — Օրէնսդրութիւն Սողոնի. — Պատգամներ, հանդէսներ, խորհրդատօներ։

Ողիմպական խաղեր, ևայլն։

Մարական պատերազմ. — Մարաթոն, Սաղամինա և Պղատէա. — Լէոնիդաս, Թեմիստոկլէս, Արիստիդէս։

Պերիկլէս. — Փոփոխութիւն վարչական ձևին, ատեան ժողովրդեան, հինգ հարիւրոց խորհուրդը։

Արուեստներ, հասարակաց շէնքեր, մատենագրութիւն, թատերգութիւն և պերճախօսութիւն։

Պեղոպոնեսական պատերազմ. — Աթենքի անկումը. — Սոկրատայ մահը։

Գերիշխանութիւն Սպարտայի. — Պարսից դէմ մղած պատերազմները. — Նահանջ բիւրուն. — Ագեսիղայոս. — Դաշնագրութիւն Անդալկիտեան։

Թեբէի զօրանալը. — Եպամինոնդաս։

Մակեդոնիոյ զօրանալը. — Փիլիպպոս. — Դեմոսթենէս. — Քերոնեայի պատերազմ։

Աղեքսանդր. — Աշխարհակալութիւններն Ասիոյ, Եգիպտոսի և Հնդկաստանի մէջ. — Հիմնարկութիւն Աղեքսանդրիոյ. — Արդիւնք աշխարհակալութեանց Աղեքսանդրի. — Իր մահուան ժամանակ մակեդոնական իշխանութեան զօրութիւնը. — Համառօտ տեսութիւն Աղեքսանդրի յաջորդներուն վրայ. — Ղագոսեաններ, Սելևկեաններ. — Մակեդոնիոյ իշխանութիւնն Յունաստանի մէջ. — Փիլիպպոս, Պերսէոս. — Ետողեան և Աքայեան դաշնակցութիւնները. — Արատոս և Փիլոպեմէն. — Հռովմայեցւոց Յունաստանի և Մակեդոնիոյ տիրելը. — Յունական ոգւոյն ծաւալումն արևմուտքի մէջ և անոր ազդեցութիւնը։

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը $1\frac{1}{2}$ ժամ)

Աշխարհագրութիւն քաղաքական. — Աշխարհագրութիւն Ասիոյ, Ափրիկէի, Ամերիկայի և Ովկիանիայի. — Սահման և ընդարձակութիւն. — Ծովեր, կղզիներ, գլուխներ, նեղուցներ. — Լեռներու շղթաներ. — Դաշտեր, գետեր, լիճեր. — Գլխաւոր տէրութիւններ, մայրաքաղաքներ, նշանաւոր քաղաքներ և վաճառականութեան գլխաւոր նաւահանգիստներ. — Եւրոպական գաղթականութիւններ։

Աշխարհագրութիւն բնական. — Մեծութիւն ցամաքի և ծովերու. — Ովկիանոս, բաժանումն, խորութիւն, աղիութիւն, գոյն. — Տեղատուութիւն և մակընթացութիւն, ալիք. — Ընթացք ծովու. — Դաշտ, հրաբուղխ. — Երկրաշարժ. — Ցամաքներու կերպարանք, կրած փոփոխութիւնները, կղզիներ. — Դրութիւն լեռներու. — Գետեր, լիճեր և ներքին ծովեր։

Կլիմայ. — Բարեխառնութեան տարբերութիւն. — Հողմ, անձրև. — Բուսաբանական և կենդանաբանական աշխարհագրութիւն. — Մարդ։

ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 2 ժամ)

Կրկնութիւն հասարակ կոտորակներու. — Չորս գործողութիւնները. — Հասարակ կոտորակ մը տասնորդականի վերածել, և փոխադարձ. — Պարբերական տասնորդական կոտորակներ. — Յօդուածոյ թւեր. — Դրութիւն մեդրական չափերու. — Չափ երկայնութեան. ստորաբաժանմունք և բազմապատիկ. — Չափ տարածութեան, խորանարդ մեդր, հեղուկաչափ. — Չափ ծանրութեան. — Դրամներ. — Չափեր և կշիռ գաղղիական դրամներու։

Վերածել հին չափերը մեդրական դրութիւններու, և փոխադարձ. — Ամբողջ կամ կոտորակ թիւի մը քառակուսին. — Երկու թիւերու բովանդակութեան քառակուսին. — Սահման և ելուզումն քառակուսի արմատներու. — Սահման և ելուզումն խորանարդ արմատներու։

(Ուսուցիչն պարտի ըստ կարելւոյն գործնական կերպով աւանդել իւր դասերը։

ԲՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 1 ժամ)

Կենդանաբանութիւն. — Ընդհանուր գիտելիք և սահմանք. — Նախնական տարերք կազմութեան կենդանեաց, պաշտօնք և անոնց բաժանումն։

Սննդառութիւն. — Ստամոքս. — Մարսողութիւն։

Արիւն. — Շրջան արեան. — Շնչառութիւն. — Թոքերը, սիրտն, ևայլն։

Շարժումն. — Ոսկերք. — Կմախք։

Հինգ զգայարանք, լսելիք, շօշափելիք, ճաշակելիք, տեսանելիք, հոտոտելիք։

Կենդանիներու դասակարգութիւն։

Կաթնասունք և անոնց բաժանումն։

Մարդն և անոր ցեղերը. — Մարդուս և կենդանիներու մէջ եղած տարբերութիւնը։

Թաչուններ և Սողուններ. — Գործեր. — Ձկներ. — Ճճիներ, խեցեմորթներ, կակղամորթներ, որդեր, ևայլն։

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ԴԱՍ

Քրիստոնէական վարդապետութիւն, շաբաթը .	1	ժամ
Հայերէն լեզու	2	»
Գաղղիերէն լեզու	3	»
Տաճկերէն լեզու	3	»
Իտալերէն լեզու	2	»
Գերմաներէն լեզու	2	»
Պատմութիւն	1	»
Աշխարհագրութիւն	1	»
Թուաբանութիւն	1	»
Երկրաչափութիւն	1	»
Բնական պատմութիւն	2	»
Գեղագրութիւն	1	»
Ձայնական երաժշտութիւն	2	»
Գծագրութիւն	1	»
Մարմնամարզ	1	»
	24	ժամ

ՔՐԻՍՏ. ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 1 ժամ)

Քրիստոնէական վարդապետութիւն, մասն Դ. չափահաս տղայոց համար։

ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

(Շաբաթը 2 ժամ)

Քերականութիւն գրաբար լեզուի, Բ. շրջան մինչև բայ՝ հրահանգներով մէկտեղ. — Գրելու արուեստը, Ա. շրջան. — Շարադրութիւն և ուղղագրութիւն։

ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

Etude plus approfondie des principales difficultés de la syntaxe; étude plus complète des formes.

Lectures (vers et prose) suivies de questions et d'explications.

Exercices écrits et oraux de langue française.

Récitation et explication d'auteurs.

Analyse orale ou écrite de lectures d'auteurs français.

Compositions très simples: Narrations, lettres. Dictée.

Etymologie. — Formation des mots, mots simples, dérivés, composés, synonymes, homonymes, etc.

ՏԱՃԿԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

(Շաբաթը 3 ժամ)

Կիւլտէսթէ (ընթերցումն, գրաւոր և բերանացի թարգմանութիւն, ընդօրինակութիւն). — Ուղղագրութիւն. — Քերականական լուծմունք. — Սկզբունք գաղղիերենէ ի տաճկերէն թարգմանութեան. — Համառօտ տարերք օսմանեան քերականութեան (վերջ արաբերէն մասին և քաղուածք). — Գեղագրութիւն. — Փոքր շարադրութիւններ բարոյական պատմութիւններու. — Տաճկերէն լեզուով պատմել տալ նոյնը դասարանի մէջ։

ԻՏԱԼԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

(Շաբաթը 2 ժամ)

LINGUA ITALIANA

CLASSE V.

Esercizi di lettura. — Nozioni complementari di ortografia. — Ripetizione della grammatica svolta nella IV classe. — Nozioni complementari di grammatica. — Verbi regolari e irregolari. —

Esercizi di dettato. — Avviamento al comporre con facili composizioni. — Conversazione italiana come nella classe precedente. — Poesie facili imparate a memoria.

ԳԵՐՄԱՆԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

(Շաբաթը 2 ժամ)

Տարերք գերմաներէն քերականութեան (Otto). — Ընթերցում, գրութիւն, թարգմանութիւն։

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 1 ժամ)

Աշխարհագրութիւն Իտալիոյ. — Նախկին ժողովուրդք. — Ետրուրացիները. — Յունական գաղթականութիւններ։

Հիմնարկութիւն Հռովմայ. — Օրէնսդրութիւններ և կրօնք. — Թագաւորներ, ծերակոյտ։

Պատրիկներու և ռամկին մէջ եղած կռիւները. — Հասարակապետութիւն. — Բդեշխութիւն, իշխանապետութիւն, տրիբուններ, ատեան ռամկին։

Տասնապետներ և ԺԲ տախտակներու օրէնք։

Տիրապետութիւն Իտալիոյ. — Զինուորութիւններ. — Գաղթականութիւն։

Պունիկեան պատերազմները. — Ամիլքար և Աննիբաղ. — Երկու Սկիպիոնները. — Կարքեդոնի կործանումը։

Տիրապետութիւն Յունաստանի. — Սպանիական պատերազմներ. — Յուգուրթեան և կիմբրեան պատերազմներ. — Ընդարձակութիւն Հռովմէական իշխանութեան։

Հետևանք աշխարհակալութեան. — Յունական ազդեցութիւնը Հռովմայ վրայ. — Ներքին խռովութիւններ. — Ագարակային օրէնք և Գրակքոսեանք. — Ընկերական պատերազմ. — Մարիոս և Սիլլա. — Տիգրան և Միհրդատ։

Քաղաքական պատերազմներ. — Իշխանապետութիւն Սիլլայի. — Սերտորիոս և Սպարտակոս։

Պոմպէոս. — Կիկերոն. — Կատիլինա։

Կեսար. — Առաջին եռապետութիւն. — Աշխարհակալութիւն Գաղղիոյ։

Քաղաքական պատերազմը. — Փարսալեան պատերազմը. — Կեսար Հռոմայ մէջ. — Իշխանապետ. — Ձև վարչութեան. — Կեսարու մահը։

Հոկտաւիանոս և Անտոնիոս. — Ակտիոնի պատերազմ. — Վերջ հասարակապետական վարչութեան։

Կայսրութիւն. — Օգոստոս. վարչութեան ձևը. — Հռոմայ և գաւառներու վարչութիւնը. — Գերմանացիներու դէմ պատերազմներ. — Յիսուսի Քրիստոսի ծնունդը. — Կայսրութեան սահմանները։

Մատենագրութիւն և արուեստներ. — Կեսարու և Օգոստոսի դարուն հռչակաւոր մատենագիրները. — Յիշատակարաններ. վաճառականութիւն. — Ճանապարհներն և թղթատարները։

Օգոստոսի ազգատոհմէն կայսրներ. — Աշխարհակալութիւն Բրիտանիոյ. — Փլաւեանք. — Երուսաղեմի կործանումը։

Տրայիանոսի աշխարհակալութեան սահմանը. — Ադրիանոս, Անտոնեանք։

Արուեստներ և գիտութիւններ. — Հռոմայ և գաւառներուն մէջ մեծամեծ յիշատակարաններ. — Անտոնիոսի դարուն հեղինակները և փիլիսոփաները։

Քրիստոնէութիւն. — Նախկին եկեղեցի. — Գետնադամբաններ. — Սեպտիմիոս Սեվերոս. — Զինուորական անիշխանութիւն. — Նորոգութիւն կայսրութեան Դիոկղետիանոսի ձեռքով. — Կոստանդիանոս. — Նիկիոյ ժողովը. — Քրիստոնէական եկեղեցւոյ կազմակերպութիւն. — Հիմնարկութիւն Կոստանդնուպոլսոյ։

Յետին ժամանակ կայսրութեան. — Արշաւանք. — Թէոդոս. — Երկու կայսրութիւններ. — Ընդարձակութիւն հռովմէական աշխարհի։

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 1 ժամ)

Եւրոպա

Սահման և ընդարձակութիւն Եւրոպայի. — Ընդհանուր ձևը. — Գլխաւոր ծովերու նկարագրութիւնը. — Ծովուն ընթացքը։

Վերամբարձմունք ցամաքի. գլխաւոր լեռները, դաշտ, լեռնադաշտ, և մեծ ձորեր:

Ջրագրութիւն. Ջուրերու բաժանման և ընդհանուր ուղղութեան գլխաւոր կեդրոնները. — Լիճերու գլխաւոր խումբեր. — Մեծամեծ գետեր:

Եւրոպայի միջին կլիման և գլխաւոր տեղերուն միջին կլիման. — Ցրտութեան և ջերմութեան յետին սահմանները. — Յարաբերութիւն բուսաբերութեան և կլիմայի, բուսաբերութեան և բարձրութեան. — Քանի մը յատկացուցիչ օրինակ բուսաբերութեան:

Եւրոպական ցեղերը, կրօնքները և լեզուները:

Թուումն Տէրութեանց իրենց բնակիչներով, իրենց մայրաքաղաքներով, իրենց նշանաւոր քաղաքներով: Բաղդատութիւն գլխաւոր Տէրութեանց ընդարձակութեան և բնակիչներուն. բաղդատութիւն հարստութեան և զինուորական զօրութիւններու. — Համաշխարհային հաղորդակցութիւններու մեծամեծ ճանապարհները:

Յարաբերութիւն Եւրոպայի և աշխարհի միւս մասանց մէջ. — Եւրոպական գաղթականութիւններ:

ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 1 ժամ)

Յարաբերութիւն. — Համեմատութիւն, հայեցողութիւններ. — Երից կանոն. — Ըստ իւրաքանչիւր հարիւրոյ. — Շահու և ընկերութեան կանոն. — Վաճառականական զեղչ (ներքին և արտաքին). — Յարակցութեան և խառնուրդի կանոն:

ԵՐԿՐԱՉԱՓՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը $1^{1}/_{2}$ ժամ)

Սահմանք. — Ուղիղ գիծ և մակարդակ. — Անկիւններ. — Ուղղահայեացներ:

Եռանկիւններ. — Հաւասարութիւն եռանկիւններու. — Հաւասարասրուն եռանկիւններ:

Ուղղահայեաց և խոտոր գիծեր. — Ուղղանկիւն եռանկիւններ. —

Հաւասարութիւններ. — Զուգահեռականներ. — Գումար եռանկեան և բազմանկեանց անկիւններու. — Զուգահեռագիծերու յատկութիւններ. — Շրջապատ. — Փոփոխակի կախումն աղեղներու և լարերու. — Հատանող և շօշափող. — Երկու շրջապատներու իրարու յարաբերական դիրքը. — Չափ անկիւններու. — Ուղիղ գծի և բոլորակի վրայ քանի մը առաջարկութիւններ:

ԲՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 2 ժամ)

Երկրաբանութիւն եւ Հանքաբանութիւն

Երկրագնտիս երեսաց շարունակ կրած փոփոխութիւնները. — Ջրոյ և օդոյ ազդեցութիւնները ժայռերու վրայ. — Ձևացումն ժայռերու. — Աւազակոյտ և տելդա:

Ջերմուկներ. — Հրաբուխներ. — Համառօտ տեղեկութիւն գլխաւոր ժայռերու և գլխաւոր հողերու:

Բրածոյք. — Նախնական հողեր. — Երկրորդական, երրորդական, չորրորդական հողեր:

Բուսաբանութիւն

Բաժանումն բուսաբանութեան. — Տարերք բուսոց. — Բլթակաց նկատմամբ բաժանումն. — Արմատ և անոր մասունքը. — Արմատներու պաշտօնը. — Բուն, ցօղուն. — Բուներու ներքին կազմուածքը և յատկութիւնները: — Արուեստական վերածնութիւն բոյսերու. չաչ, տաշտաթաղ, եայլն:

Տերև, վերնամաշկ, գլխաւոր մասերը, բաժանումն, ձևերը. — Ծիլ, թեփոտ և տեսակները:

Ծաղիկ, գլխաւոր մասերը:

Պտուղ, անոր մասերը. — Սաղմն և անոր մասերը:

Ծծումն և պատճառները. — Շրջան աւշի. — Շնչառութիւն. — Ընդհանուր տեսութիւն բեղնաւորութեան վրայ:

Դասակարգութիւն բոյսերու. — Գլխաւոր տոհմերու վրայ տեղեկութիւն:

Ցայտասեռ բոյսեր. — Գլխաւոր տոհմերը և օգտակարութիւնները:

Գաղտասեռ բոյսեր. — Գլխաւոր տոհմերը և օգտակարութիւնները:

Աշխարհագրական և առևտրական բուսաբանութիւն:

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ԿԱՐԳ

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԴԱՍ

Բարոյախօսութիւն գործնական. շաբաթը	1	ժամ
Հայերէն լեզու և անոր մատենագրութիւնը .	3	»
Գաղղ. լեզու և անոր մատենագրութիւնը .	3	»
Տաճկերէն լեզու	2	»
Իտալերէն	2	»
Գերմաներէն	2	»
Պատմութիւն	1½	»
Զափաբերութիւն	3	»
Բնաբանութիւն	1	»
Տարրաբանութիւն	1	»
Երգ	2	»
Գծագրութիւն	1	»
Մարմնամարզ	1	»
	23½	ժամ

ԲԱՐՈՅԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ

(Շաբաթը 1 ժամ)

Նախնական գիտելիք. — Առաջին սկզբունք խղճի:

Ընտանեկան պարտք. — Որդիքներուն պարտքը իրենց ծնողացը: — Ծնողաց պարտքը իրենց որդիքներուն: — Պարտք եղբայրներու և քոյրերու:

Ընկերական պարտք. — Յարգանք մարդկային կենաց:

Յարգանք պատուոյ և համբաւոյ: — Թշնամանք, զրպարտութիւն, չարախօսութիւն: — Դատապարտութիւն մատնութեան և նախանձու:

Յարգանք ստացուածոց: — Գողութիւն և նենգութիւն:

Խոստմունքներու և դաշնագրութիւններու սրբազան յատկանիշն:

Արդարասիրութիւն. երախտագիտութիւն. բարերարութիւն. ողորմութիւն. պարտականութիւն օգնելու նմանիններուն վտանգի մէջ. անձնանուիրութիւն, զոհողութիւն:

Պարտք բարեկամութեան: — Յարգանք ծերութեան, աստիճանաւորներու:

Պարտք նկատմամբ անասուններու:

Փոխադարձ պարտք տէրերու և ծառաներու:

Քաղաքական պարտք:

Պարտք առ անձն. — Պարտք անձին պահպանութեան: — Անձնապանութիւն:

Յարգութիւն իր անձին. ժուժկալութիւն, խոհեմութիւն, արիութիւն: Յարգանք ճշմարտութեան. անկեղծութիւն առ իւր անձն:

Պարտք մշակելու և զարգացընելու իւր ամէն կարողութիւնները: Աշխատութիւն. իր կարևորութիւնը, իր բարոյական ազդեցութիւնը:

Կրօնական պարտք:

ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ ԵՒ ԻՐ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

(Շաբաթը 3 ժամ)

Քերականութիւն գրաբար լեզուի, Բ. շրջան՝ շարունակութիւն և վերջ:

Գրելու արուեստը, Բ. շրջան՝ գրագիտական ձևերու յատկութիւնները և տեսակները. — Պատմութիւն հայ–մատենագրութեան՝ հին և նոր. — Շարադրութիւն գրաւոր:

ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ ԵՒ ԻՐ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

(Շաբաթը 3 ժամ)

Grammaire française. — Revision complète de la grammaire. — Revision de l'étymologie. — Epoques de l'histoire de la langue.

Notions élémentaires de versifications.

Exercices sur la langue française.

Lectures expliquées de textes français.

Explication, récitation d'auteurs français (vers et prose).

Analyse écrite ou orale d'auteurs français.

Compositions françaises. — Narrations, lettres, résumés et analyses d'auteurs, dictée.

ՏԱՃԿԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

(*Շաբաթը 2 ժամ*)

Քերականական լուծմունք ընթերցանութեան դասագրքին վրայ. — Ճարունակութիւն Կիւլտէսթէի (ընթերցումն և բացատրութիւն դասարանի մէջ). — Ճարունակութիւն գաղղիերէնէ ի տաճկերէն թարգմանութեան. — Մուֆաստլ Սարֆը Օսմանի. — Ուղղագրութիւն. — Ճարադրութիւն պարզ և ընթացիկ՝ գործնական նիւթերու վրայ՝ (օրինակ են նամակ, սէնէտ, իլմուխապէր, ևայլն). — Գեղագրութիւն:

ԻՏԱԼԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

(*Շաբաթը 2 ժամ*)

LINGUA ITALIANA

CLASSE VI

Esercizi di lettura. — Ripetizione orale delle cose lette. — Ripetizione delle regole di grammatica e di ortografia. — Coniugazione di verbi irregolari. — Esercizi di dettato. — Componimenti italiani. — Conversazione come nelle classi precedenti. — Poesie a memoria.

ԳԵՐՄԱՆԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

(*Շաբաթը 2 ժամ*)

Գերմաներէն քերականութիւն. — Ուղղագրութիւն, թարգմանութիւն, շարադրութիւն, բերանացի ուսումն:

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

(*Շաբաթը 1 $^1/_2$ ժամ*)

Թէոդոսի որդիքը. — Արշաւանք բարբարոսաց. — Վիսիգոթք, Վանդալք. — Հոնք, Ատտիղաս. — Մեծն Լևոն:

Արևմտեան կայսերք. — Գենսերիկոս, Ոդոակր, Հռոմուլոս, վերջ կայսրութեան. — Թէոդորիկոս:

Արևելեան կայսրութիւն. — Արկադէոս. — Յովհան Ոսկեբերան. — Թէոդոս Փոքր. — Զենոն:

Յուստինիանոս. — Ս. Սոփիա. — Բելիսարիոս. — Ներսէս պատրիկ. — Օրէնսդրութիւն Յուստինիանոսի. — Մօրիկ, Փոկաս, Հերակլ և իր յաջորդը. — Փրանկք. — Մերովեանց իշխանութիւնն. — Սաքսոնք. — Լոմբարդացիք. — Ծագումն և մեծութիւն Արաբացւոց:

Կարլովինգեանց իշխանութիւնն:

Մեծն Կարոլոս, իւր վարչութիւնն և օրէնսդրութիւն. — Կալուածատիրական օրէնք. — Ասպետութիւնք:

Քրիստոնէութիւն յԵւրոպա. — Քահանայապետք և իրենց ժամանակաւոր իշխանութիւնը, եպիսկոպոսութիւն, ընդհանրական ժողովք, վանորայք և վարժարանք. — Պատկերամարտք. — Կայսրութիւն. — Ոթոն մեծն. — Խնդիր իշխանական տուչութեանց և Գրիգոր Է:

Պատմութիւն Խաչակրաց:

Տանիմարգացիք, Գուլիէլմոս Աշխարհակալ:

Իտալիոյ վիճակը և նշանաւոր հասարակապետութիւնք:

Ռուսաստանի վիճակը (միջին դար). — Լեհաստան:

Արևելեան կայսերք. — Կոստանդին Պերփերուժէն. — Արևելեան հերձուած:

Փրեդերիկոս Պարպարոսսա. — Հասարակութիւնք. — Ս. Լուդովիկոս. — Հարիւրամեայ պատերազմ. — Յովհաննա տ'Արք. — Պապերու յԱւինիոն փոխադրուիլը:

Թուրքք, մինչև Կոստանդնուպոլսոյ առումն:

ՉԱՓԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 3 ժամ)

Երկրաչափութիւն

Համեմատական գիծ· — Եռանկեան մը կրկնահերձից յատկութիւնք· — Երկրաչափական տեղի· — Նման եռանկիւնք· — Նմանութիւն ձևոց· Նման բազմանկիւնք· — Ստուերագիր· — Երեք տեսակ եռանկեանց (ուղիղ, բութ, սուր) հակադիր կողմանց վրայ շինուած քառակուսեաց յատկութիւնք· — Բոլորակի մը մի և նոյն կէտէն ձգուած հատանողաց նկատմամբ հայեցողութիւնն· — Առաջարկութիւնք· — Բաժնել ուղիղ գիծ մը հաւասար մասանց, համեմատական մասանց ըստ տուեալ երկայնութեանց· — Չորրորդ համեմատական· — Միջին համեմատական։

Կանոնաւոր Բազմանկիւնք· — Ստորագրութիւն քառակուսւոյ, վեցանկեան, հաւասարակող եռանկեան։

Երկայնութիւն բոլորակի աղեղան մը· — Շրջապատին առ տրամագիծն ունեցած յարաբերութիւնը։ Հաշուել զπ։

Կալ եռանկեան, ուղղանկեան, քառակուսւոյ, զուգահեռագծի, տրապիզի, որ և իցէ բազմանկեան։ Կիրառութիւնք և առաջարկութիւնք։

Կալ կանոնաւոր բազմանկեան· — Կալ բոլորակի, հատուածի և հատուածողի։

Գրահաշիւ

Սահմանք· — Գործածութիւն նշանագրոց· — Չորս գործողութիւններ· — Կոտորակք· — Հաւասարութիւն առաջին աստիճանի մէկ անծանօթով· — Բազմաթիւ կրթութիւնք և առաջարկութիւնք։

ԲՆԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 1 ժամ)

Զանազան վիճակք նիւթոց· — Կապարակիր դերձան· — Կեդրոն ծանրութեան· — Ծանրութիւնք· — Կշիռ· — Տեսակարար ծանրութիւն։

Ջրաբաշխութիւն· — Ընդհանուր տեսութիւն հեղանիւթոց· — Սկզբունք Փասկալի· — Ճնշումն հեղանիւթոց և կազերու· — Մամուլ ջրաբաշխական· — Իրերահաղորդ ամանք· — Սկզբունք Արքիմեդեայ· — Տեսակարար կշիռ· Հեղուկաչափ։

Ճնշումն մթնոլորտի· — Օդաչափ· — Օրէնք Մարիոթի· — Օրէնք խառնուրդի կազերու· — Օդահան մեքենայ· — Սիֆոն և ջրհանք։

ՏԱՐՐԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 1 ժամ)

Սահմանք և նախնական ծանօթութիւնք· — Ջուր· — Վերլուծութիւն և Շարայարութիւն· — Ջրածին և թթուածին։

Օդ· — Վերլուծութիւն· — Բորակածին· — Կիզումն։

Նիւթոյ զանազան վիճակները։

Տարրաբաշխական բաղակցութեանց վրայ ընդհ· ծանօթութիւն։

Թթուուտք· — Աղկազմք· — Աղեր։

Տարրաբանական անուանակոչումն և նշանագոյցք։

Թթուուտք բորակածնի· — Թթուուտ բորակական· — Աւշակ· — Հիւլէական տեսութիւնք։

Քլոր· — Թթուուտ քլորաջրածնական· — Ժահրին· — Մանիշ· — Ծորինաջրածնական թթուուտ։

Ծծումբ· — Թթուուտ ծծմբային· — Թթուուտ ծծմբական· — Թըթուուտ ջրածծմբական· — Լուսածին· — Թթուուտ լուսածնական։

Ջրածին լուսածնոյ։

Բնածուխ· — Թթուուկ բնածխական· — Թթուուտ բնածխոյ· — Ծծմբուկ բնածխոյ։

Բնածխուկ ջրածնի. — Քացախածին. — Կաշ մորից. — Կաշ հանքաց. — Թթուուտ ոսկերօրական. — Գայլախազածին:

Կիրառութիւնք և փորձք:

Ծանօթութիւն. — Վեցերորդ դասը լրացնելէն վերջը, աշակերտք կրնան վկայագիր մ՚ ընդունիլ, եթէ անոր արժանի դատուին: Այս վկայագիրը պիտի պարունակէ իրենց նիշերուն միջինը, և պիտի ցուցնէ իւրաքանչիւրին յառաջադիմութեան կարգը:

ԵՕԹՆԵՐՈՐԴ ԴԱՍ

Հայերէն լեզու և մատենագրութիւն, շաբաթը	3	ժամ
Գաղղիերէն լեզու	3	»
Տաճկերէն լեզու	2	»
Իտալերէն լեզու . . , . . .	2	»
Գերմաներէն լեզու	2	»
Պատմութիւն	1	»
Տիեզերագիտութիւն	2	»
Չափաբերութիւն	3	»
Տրրաբանութիւն	2	»
Բնաբանութիւն	2	»
Փիլիսոփայութիւն	2	»
Նկար	1	»
Երգ	2	»
	27	ժամ

ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

(Շաբաթը 3 ժամ)

Տաղաչափութիւն, հանդերձ հրահանգներով. — Բերանացի ուսումն և թարգմանութիւն գրաբար ընտիր հատուածներու. — Շարադրութիւն գրաւոր աշխարհաբար և բանախօսութիւն զանազան նիւթերու վրայ. — Ուսումն յոյն և լատին մատենագրութեանց. — Պատկեր ընդհանուր գրականութեան:

ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

(Շաբաթը 3 ժամ)

Etude grammaticale et littéraire de la langue française. — Revision des lois qui ont présidé à la formation des mots français. — Epoques de l'histoire de la langue.

Notions sur les principales qualités du style et des règles essentielles de la composition.

Histoire sommaire de la littérature française.

Explication, récitation, lecture, analyse d'auteurs français.

Exercices de versification.

Compositions et exercices littéraires de genres divers. Narrations, discours, dialogues, lettres, etc.

ՏԱՃԿԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

(Շաբաթը 2 ժամ)

Ընթերցումն. — Գրաւոր և բերանացի թարգմանութիւն Ճէրիտէի Մէքթէպիյէի վրայ. — Բացատրութիւն կարդացուած նիւթին. — Շարունակութիւն Մուշթաասալ Սարֆը Օսմանի. — Ուղղագրութիւն. — Քերականական լուծմունք. — Դպրութիւն Օսմանեան լեզուի. — Թարգմանութիւն գաղղիերէնէ ի տաճկերէն՝ լրագրէ. — Շարադրութիւն. — Գեղագրութիւն:

ԻՏԱԼԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

(Շաբաթը 2 ժամ)

LINGUA ITALIANA

CLASSE VII.

Esercizi di lettura. — Ripetizioni delle regole di grammatica. — Breve cenno di letteratura italiana. — Esercizi di det-

tato. — Composizioni italiane. — Conversazione come nelle classi precedenti. — Poesie a memoria. — Volgere in prosa le poesie imparate.

ԳԵՐՄԱՆԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

(Շաբաթը 2 ժամ)

Քերականութիւն. — Թարգմանութիւն. — Նամակագրութիւն. — Բերանացի ուսումն. — Կրթութիւն գերմաներէն խօսակցութեանց։

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 1 ժամ)

Նոր ազգեր. — Սուլթան Մէհէմմէտ, Պայէզիտ, Սէլիմ. — Գերմանիա՝ Ֆրեդերիկոս Բ. — Մաճառստան և Պոհեմիա. — Մաթիաս Քորվին. — Փոտիպրատ. — Մաքսիմիլիանոս. — Վլատիսլաւ։

Երկուց Վարդից կռիւը յԱնգղիա. — Ս. Ալպանի պատերազմն. — Եդուարդ Դ. — Կլոստր. — Հենրիկոս Ռիչմընթ կամ Հենրիկոս Է. — Իւր թագաւորութեան արդիւնքը. — Սկովտիա. — Յակոբ Ա. Բ. Գ. Դ. — Լուդովիկոս ԺԱ. — Պուրկոնեի դուքսը՝ Կարոլոս Յանդուգն. — Պատերազմ Պովէի. — Կարոլոսի մահը. — Լուդովիկոսի վերջին տարիները. — Կարոլոս Ը. — Արշաւանք յԻտալիա. — Նէապոլսոյ տիրելը. — Մահը. — Լուդովիկոս ԺԲ և Իտալիոյ պատերազմները. — Քամպրէի նիզակակցութիւնն. — Սրբազան նիզակակցութիւն. — Կասթոն տը Ֆուա. — Պայար՝ Լուդովիկոս ԺԲի թագաւորութեան ատենը։

Սպանիա. — Իզապելլա թագուհի Քասդիլիոյ. — Քասդիլիոյ և Արակոնի միանալը. — Սրբաքննութիւն. — Մաւրիտանացւոց դէմ պատերազմ. — Հրէից աքսորանքը. — Քսիմենէս. — Փորթուգալ. — Յովհաննէս Բին ժամանակ ուղեւորութիւնք. — Բարդողիմէոս Տիազ. — Վասքոյ տէ Կամա. — Քապրալ և Ատայիտէ. — Քրիստափոր Գոլոմպոս. — Ամերիկոս Վեսփուչչի. — Լազ—Քազաս. — Մակէյլան. — Ֆէրնանտ Քորթէզ. — Փէզարրոյ. — Փերու։

Ֆրանկիսկոս Ա. — Պատերազմ Մարինեանոյի. — Պուրպոնի դուքսը Կարոլոս Ե. — Կայսրութեան խնդիրը ի Գերմանիա. — Փաւիայի պատերազմ. — Դաշնադրութիւն Մատրիտի։

Նորաղանդք յԻտալիա. — Հռովմայ առումը. — Անդրէաս Տորիա. — Քամպրէի հաշտութիւնը. — Կանդեցւոց ապստամբութիւնը. — Քրէփի. — Հենրիկոս Բ և իւր մահը. — Կարոլոսի մահը. — Փիլիպպոս Բ. ժամանակ վերանորոգութեան. — Գիւտ տպագրութեան. — Արուեստք և գիտութիւնք յԻտալիա. — Պրունելեսքի, Մաքիավէլլի, Արիոստօ, Տասսօ, Լէօնարտօ տա Վինչի, Ռաֆայէլ, Միքէլ Անճէլօ. — Ֆլանդրա և Գերմանիա, Վան-Տիք. — Եռասմոս, Տիւրէր, Կոպեռնիկոս. — Գաղղիա. ծիրանաւորն Անպուազի. — Վարժարան Գաղղիոյ. Ռապըլէ. — Ռոնսար, Մոնդէնեը. — Վարժարան Ֆոնդէնպլոյի. — Յովհաննէս Կուժոն. — Ֆիլիպէր լը Լորմ։

Նորաձեւութիւն. — Լուտեր. իւր վարդապետութիւնն. — Զուինկլիոս. — Հաշտութիւն Աւսպուրկի. — Կալվին ի Ժընեւրա։

Հենրիկոս Ը. — Իւր ազդեցութիւնն. — Ուլսի ծիրանաւորն. — Աննա Պըլին. — Հենրիկոս ընդդէմ Հռովմայ. — Եդուարդ Զ. — Մարիամ Ստուարդ և իւր դատապարտուիլը. — Անպարտելի նաւատորմիղն. — Անգղիոյ վիճակն Եղիսաբեթի թագաւորութեան ժամանակ։

Կատարինէ Մէտիչի. — Կիզեան ազգատոհմը. — Քոլինեի ծովակալը. — Ֆրանսուա Բ. — Կարոլոս Թ. — Ս. Բարդուղիմէոս. Ռոշէլի առումը. — Փիլիպպոս Բ. — Ստորին Նահանգաց ապստամբութիւնը. — Գուլիէլմոս Նասաւ. — Մորիկ Նասաւ. — Սպանիոյ և Փորթուգալի միութիւնը և բաժնուիլը։

Հենրիկոս Գ. — Սրբազան նիզակակցութիւն. — Պատերազմ Քութրէի. — Հենրիկոս Կիզ և Հենրիկոս Դ. — Պատերազմ Արքի և Իվրիի. — Հենրիկոս Դ ի Բարիզ. — Նանթի հրովարտակը. — Սիւլլի. — Հենրիկոսի ժամանակ Գաղղիոյ վիճակը։

Լուդովիկոս ԺԳ. — Մարիամ Մետիչի. — Քոնչինի, Լէւի, Ռիշըլիէօ. — Կասթոն տ'Օռլէան. — Սէն Մար. — Ռիշըլիէօյի քաղաքականութիւնն և արդիւնքները։

Յակովբ Ա յԱնգղիա. — Կարոլոս Ա. — Իւր և խորհրդարանին մէջ տարաձայնութիւն. — Պըքընհըմ. — Սկովտիոյ ապստամբութիւնը. — Մեծ խորհրդարան. — Քաղաքական պատերազմ. — Օլիվիէ Քրոմուէլ. — Ինքնագլուխք. — Կարոլոսի մահը. — Հասարակապետութիւն։

Սուլթան Սիւլէյման. — Պաշարումն Հռոդոսի և Վիեննայի. —

Սուլթան Սէլիմ Բ. — Էնիպախթի պատերազմը. — Սուլթան Մուրատ. — Իւր յաջորդքը մինչև Սուլթան Իպրահիմ. — Կրետէի առումը. — Քէօփրիւլիւ վէզիրը. — Գարա Մուսթաֆա փաշա. Սուլթան Ահմէտ Բ։

Սկանտինաւեան պետութիւնք. — Կուստավոս Վազա. — Մաթիասի կայսրութիւնը. — Պոհեմիոյ ապստամբութիւնը. — Երեսնամեայ պատերազմ. — Պալատինեան ժամանակք. — Տանիմարգական, Շուետական և Գաղղիական. — Մանսֆէլտ, Վալլշդայն. — Կուստաւ Ատոլփոս. — Անկլենի դուքսը. — Դաշնադրութիւն Վեստֆալիոյ։

Լուդովիկոս ԺԴ. — Աննա Աւստրիական։

Մազարէն. — Պարսատկի խռովութիւնը. — Քոնտէ և Դիւրէն. — Հաշտութիւն Պիրենեայ. — Քոլպէր. — Հոլանտական պատերազմ. — Վօպան. — Նիմէկի հաշտութիւնը. — Ուգինէոս իշխանն և Մարլըպրօ. — Վիլլար. — Ութրեխթի հաշտութիւնը. — Մահ Լուդովիկոսի. իւր ժամանակի արուեստք և գիտութիւնք։

Մեծն Պետրոս և Կարոլոս ԺԲ. — Սարդամ. — Սթրելիցներուն ապստամբութիւնը և Նարվալի պատերազմ. — Օգոստոս թագաւոր Լեհաց. — Պատերազմ Պալդայի. — Մահ երկուց թագաւորաց. — Իրենց պետութեան վիճակը. — Սպանիական վարչութիւնն ի Նաբոլի. — Մազանիէլլոյ. — Կարոլոս Գ. — Փորթուգալի վարչութիւնը ԺԸ դարուն մէջ։

Բրուսիոյ տէրութեան ձևանալը. — Գուլիէլմոս Ա. — Փրեդերիկոս Բ Մեծն. — Շլէզիայի տիրելը. — Հուպէրթսպուրկի հաշտութիւնը. — Փրեդերիկոս Բի. արդիւնքը։

Կարոլոս Զ. Աւստրիոյ. — Գործնական վճիռ. — Մարիամ Թերեզա. — Եօթնամեայ պատերազմն. — Աքուիսկրանայի հաշտութիւնը. — Յովսէփ Բ. և իւր ժամանակը. — Լէոփոլտ Բ. — Գէորգ Ա. — Գէորգ Բ. — Կարոլոս Եդուարդ. — Պէն ծովակալը. — Գուլիէլմոս Փիթ. — Ամերիկայի գաղթականաց ապստամբութիւնը. — Լորտ Նորթ. — Վերսայլի հաշտութիւնն. — Միացեալ Նահանգք. — Կէճ զօրավարը. — Ուաշէնկթըն. — Ֆրանքլին. — Միացեալ Նահանգաց ազատութիւնն։

Խնամակալութիւն Լուդովիկոսի ԺԵ. — Լօս Սկովտիացի. — Տիւպուա. — Ֆլէօրի — Շուազէօլ. — Արգակոն և Մաշօլ. — Լուդովիկոս ԺԶ. — Թիւրկօյ. — Մալէր. — Նէվէր. — Քալոն. — Պրիէն. — Թագաւորութեան վիճակը։

Սուլթան Մահմուտ Ա. — Սուլթան Սէլիմ Գ. — Սուլթան Մուրատ Դ. — Պայրագտար Մուսթաֆա փաշա. — Սուլթան Մահմուտ Բ. — Պարսկաստան. — Դավրէժ։

ՏԻԵԶԵՐԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 2 ժամ)

Երկնային կամար. — Գլխաւոր համաստեղութիւններ. — Շարժումն օրական. — Ուղիղ ելք և խոտորումն։

Երկրիս գնդաձևութիւնը. — Երկայնութիւն և լայնութիւն աշխարհագրական. — Շառաւիղ երկրի։

Արև. — Առերևոյթ շարժումն. — Ծիր խաւարման և անոր չորս կէտերը. — Զոդիակոս. — Չորս եղանակք. — Խաւարում լուսնի և արևու. — Հակումն ծրի խաւարման. — Կանխումն գիշերահաւասարներու. — Տոմար։

Արևային դրութիւն. — Մոլորակներն և անոնց արբանեակները. — Կոպեռնիկեան դրութիւն. — Յատուկ նկարագիր գլխաւոր մոլորակներու։

Լուսին. — Անոր փոփոխութիւնները. — Իրական շարժումն լուսնի. — Լուսնական և աստեղական ամիս. — Լուսնի պարունակին ձևը։

Մակընթացութիւն և տեղատուութիւն։

ՉԱՓԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 3 ժամ)

Երկրաչափութիւն

Հաստատաչափութիւն. — Ուղղահայեաց և խոտոր առ մակարդակ։

Զուգահեռականութիւն ուղիղ գիծերու և մակարդակներու։

Երկանիստ անկիւնք. — Ուղղահայեաց մակարդակ։

Եռանիստ և բազմանիստ անկիւնք։

Բազմանիստք. — Հատուածակողմն, բուրգն։

Չափք տարածոյի։ Զուգահեռոտն, հատուածակողմն, բուրգն, բուն բրգան։

Գլան, կոնոն, բուն կոնոնի. — Մակերևոյթ և տարածոց։

Գունդ. — Մակարդակ հատուած. — Մեծ բոլորակք. — Փոքր բոլորակք. — Բոլորակի մը բեւեռները. — Մակարդակ շօշափող. — Մակերևոյթ և տարածոց գնդոյ։

Գրահաշիւ

Քառակուսի հաւասարութիւն մէկ անծանօթով։

Յարաբերութիւն հաւասարութեան մը համարտադրիչներու և արմատոց մէջ. $\text{ատ}^2 + \text{բտ} + \text{կ} = 0$։

Անհաւասարութիւն երկրորդ աստիճանի մէկ անծանօթով։

Յառաջատուութիւն թուաբանական։

Յառաջատուութիւն երկրաչափական։

Լոկարիթմ. — Սահմանք և յատկութիւնք։

Գործածութիւն ցուցակաց հինգ տասնորդականով։

Լուծումն բաղադրեալ շահու և տարեորութեանց առաջարկութեանց։

Եռանկիւնաչափութիւն

Սահմանք ծոցի, համածոցի, շօշափողի և համաշօշափողի անկեան մը փոքր քան 90 աստիճան. — Տարազք նկատմամբ ուղղանկիւն եռանկեան մը։

Գործածութիւն եռանկիւնաչափական ցուցակներու (5 տասնորդականներով)։

Լուծումն ուղղանկիւն եռանկեան մը, որուն մէջ ծանօթ են երկու տարերք, որոնց մէկն է կողմն։

Հաշուել գագաթնահայեաց աշտարակի մը բարձրութիւնը։

Կիրառութիւնք և առաջարկութիւնք։

ՏԱՐՐԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 2 ժամ)

Մետաղք

Մետաղք. ընդհանուր յատկութիւնք. — Յարազօդ։

Թթուուկք, ծծմբուկք, քլորուկք։

Աղեր. — Ընդհանուր յատկութիւնք։

Ազդեցութիւնք թթուուտներու, աղկազմերու և աղերու աղերուն վրայ։

Ծանօթութիւնք համազօրներու վրայ։

Բորակատք. — Ծծմբատք. — Բնածխատք։

Կալի. — Նատր. — Թթուուկ, քլորուկ, բորակատք, ծծմբատք, բնածխատք։

Աւշային աղեր։

Կշռուն։

Կրածին, կրածնատ, ծծմբատ, լուսածնատ։

Գունատիչ քլորուկներ։

Մագնիսածին. — Մագնէս, բնածխատ ծծմբատ։

Ջինկ. — Թթուուկ, քլորուկ, ծծմբատ։

Պաղլեղածին. — Պաղլեղիկ. — Պաղլեղ. — Արաստոյ վէմ։

Կաւեր, խեցեղէնք, ապակիներ։

Մագնան (թթուածնեալ բաղադրութիւնք)։

Երկաթ. — Թթուուկք, քլորուկք, ծծմբատք։

Երկաթի հանքեր. — Սկզբունք մետաղագործութեան երկաթոյ. — Թափծու երկաթ. — Պողովատ։

Նիքէլ. — Քլորուկ, ծծմբատ։

Անագ. — Թթուուկ և քլորուկ։

Պղինձք. — Կապար. — Թթուուկք, ծծմբուկք, քլորուկք, ծծմբատք, բնածխատք։

Սնդիկ. — Արծաթ. — Գլխաւոր բաղադրութիւններ։

Ոսկի. — Լնոսկի։

ԲՆԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 2 ժամ)

Ելեկտրականութիւն. — Տեսութիւն և բաժանումն. — Ծագումն ելեկտրականութեան շփմամբ. — Ելեկտրաչափ. — Ընտիր և վատ հաղորդիչք. — Ծաւալումն ելեկտրականութեան. — Ելեկտրացումն մակածութեամբ. — Ելեկտրացոյց, ելեկտրաբեր. — Ելեկտրական մեքենայ. — Խտացուցիչ, Լէյտեան անօթք, մարտկոց։

Զանազան տեսակ արգասիք ելեկտրականութեան։

Մագնիսականութիւն. — Բնական և արուեստական մագնէտք. —

Զգողութիւն և վանողութիւն. — Երկու տեսակ հոսանք. — Երկրիս մագնէտութիւնն. — Կողմնացոյց. — Զանազան տեսակ ոճ մագնետացման։

Անկայուն ելեկտրականութիւն. — Փորձ Կալվանիի և Վոլթայի. — Բարդ Վոլթայի. — Բարդ Դանիելլի, Պունսենի, Կրովլի, և այլն. — Ելեկտրական հոսանք. — Զանազան տեսակ արգասիք. — Կալուանաձուլում։

Փորձ Էրստէտի. — Կալուանաչափ. — Ազդեցութիւն հոսանաց ի վերայ հոսանաց. — Երկրիս ազդեցութիւնը փակեալ հոսանաց վրայ, որ կը շարժի գագաթնահայեաց կէտի մը բոլորտիքը. — Պարուրատեսակ. — Բաղդատութիւն պարուրատեսակի և մագնիսի. — Մագնիսացում ելեկտրական հոսանօք. — Ելեկտրամագնիսք. — Ելեկտրական հեռագիր. — Մակածութիւն ելեկտրական հոսանօք. — Քլարքի գործի. — Կարժառ Ռիւմքորֆի. — Հեռախօս։

ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 2 ժամ)

Գիտութիւն. — Գիտութեանց դասաւորութիւն. — Ի՞նչ է իմաստասիրութիւն գիտութեանց, պատմութեան, և այլն. — Իմաստասիրութեան յատուկ առարկայն և բաժանումն։

Հոգեխօսութիւն. — Հոգեխօսութեան առարկայն. — Իրեն ուսանելեաց յատուկ կնիքը. — Հոգեխօսական և բնախօսական արգասիք։

Հոգեխօսութեան դրութիւն. — Դրութիւն ենթակայական, դրութիւն առարկայական, լեզու, պատմութիւն, եայլն. — Փորձառութիւնք ի հոգեխօսութեան. — Դասաւորութիւն հոգեխօսական իրաց. — Զգայութիւն, հասկացողութիւն, կամք. — Զգացողութիւն. — Հաճոյք և ցաւ, զգայութիւն, զգացմունք. — Յօժարութիւն. — Կիրք։

Հասկացողութիւն. — Ստացումն, պահպանութիւն, զարգացումն ճանաչողութեան. — Արգասիք փորձառութեան և գործունէութեան հոգւոյն. — Զգայարանք և Գիտակցութիւն. — Յիշողութիւն, Կցորդութիւն, Պատկերողութիւն. — Վերացումն և Հանրացումն. — Դատումն և բանաւորութիւն։

Կամեցողութիւն. — Բնազդումն, ազատութիւն, ունակութիւն, հոգեխօսական իրաց յայտնութիւնք, նշանք և բարբառք. — Գեղեցիկն և արուեստ. — Բնականին և բարոյականին յարաբերութիւնք. — Համառօտ ծանօթութիւն համեմատական հոգեխօսութեան վրայ. — Մարդն և անասուն։

Տրամաբանութիւն. — Տեսական տրամաբանութիւն. — Եզերք. — Նախադասութիւնք. — Զանազան ձևք բանասիրութեան։

Գործնական տրամաբանութիւն. — Ոճ ստոյգ գիտութեանց. — Առածք, սահմանք, ապացոյցք։

Ոճ բնական գիտութեանց, դիտողութիւն, փորձ, ենթադրութիւն, մակածութիւն, դասաւորութիւն, նմանութիւն, փորձառական սահմանք։

Ոճ բարոյական գիտութեանց. — Վկայութիւն մարդկան, պատմական ոճ. — Մոլորութիւնք և իմաստակութիւնք։

ՈՒԹԵՐՈՐԴ ԴԱՍ

Հայերէն լեզու	շաբաթը . 2	ժամ
Գաղղիերէն լեզու	2	»
Տաճկերէն լեզու	2	»
Գերմաներէն լեզու	2	»
Իտալերէն լեզու	2	»
Պատմութիւն	1	»
Չափաբերութիւն	3	»
Բնաբանութիւն	2	»
Փիլիսոփայութիւն	2	»
Տոմարակալութիւն	2	»
	20	ժամ

ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

(Շաբաթը 2 ժամ)

Շարադրութիւն արձակ և ոտանաւոր. — Ճառախօսութիւն ընտանեկան և ընկերական նիւթոց. — Վարժութիւն թարգմանութեան օտարազգի մատենագիրներէ։

ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

(*Շաբաթը 2 ժամ*)

Continuation de l'étude de la langue à propos des textes lus et expliqués.

Continuation de la littérature française jusqu'à nos jours.

Explication, récitation, lectures d'auteurs français.

Analyses littéraires.

Versification.

Compositions françaises de genres divers.

ՏԱՃԿԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

(*Շաբաթը 2 ժամ*)

Կրթութիւն նշանաւոր Թուրք հեղինակաց գրուածոց վրայ. — Ընթերցում, թարգմանութիւն, լուծմունք։

Զանազան խմբագրութիւններ (պաշտօնական, վաճառականական և ընթացիկ նիւթոց վրայ). — Բաղուածք Մուքասսալ Սարը Օսմանիի վրայ. — Կրթութիւն պարզ Թուրքերենէ ի գրական Թուրքերէն. — Պաշտօնական ծանօթութիւնք (աստիճանք, վարչական շրջանակք, և այլն)։

ԻՏԱԼԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

(*Շաբաթը 2 ժամ*)

LINGUA ITALIANA

CLASSE VIII

Componimenti italiani. — Continuazione della letteratura italiana. — Lettura e spiegazione degli autori italiani in classe. — Conversazione. — Poesie a memoria.

ԳԵՐՄԱՆԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

(*Շաբաթը 2 ժամ*)

Թարգմանութիւն. — Վաճառականական նամակագրութիւն. — Մեկնութիւն մի քանի գերման հեղինակաց։

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ

(*Շաբաթը 1 ժամ*)

Ժամանակակից պատմութիւն սկսեալ 1789էն մինչև մեր օրերը։

ԶԱՓԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆ

(*Շաբաթը 3 ժամ*)

Երկրաչափութիւն նկարագրական.

Նախագիտելիք. — Կէտ. — Ուղիղ գիծ. — Զևացումն մակարդակի մը։

Առաջարկութիւնք երկու մակարդակաց, երեք մակարդակաց, ուղիղ գծի և մակարդակի մը զիրար հատանելու վրայ. — Ուղիղ գիծ և մակարդակ ուղղահայեաց։

Ոճ վերածմանց. — Կիրառութիւն սոյն ոճոյ անկիւններու և միջոցներու առաջարկութեանց։

Փոփոխութիւն ստուերագծային գագաթնահայեաց մակարդակի. — Թաւալում. — Պարզ կիրառութիւնք։

Գլան և կոնոն։

Գունդ։

Շուք գնդոյ մը, կոնոնի մը և գլանի մը։

Առաջարկութիւնք և կիրառութիւնք։

Ծանօթութիւնք յատակագիծ հանելու։

Ծանօթութիւն հեռանկարութեան վրայ։

Եռանկիւնաչափութիւն

Երկրորդ մասն գնտային եռանկիւնաչափութեան. — Գործածական կոր գծեր. — Թերատ. — Զուգորդ — Պարուրաձև։

ԲՆԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 2 ժամ)

Շարժումն. — Զօրութիւնք. — Զանգուած. — Աշխատութիւն։

Օրէնք անկման մարմնոց. — Մեքենայ Աթվուտի։

Ճօճանակ. — Կիրառութիւնք։

Տեսակարար ծանրութիւն հաստատուն և հեղուկ մարմնոց. — Խտութիւն կազերու։

Անգայտաչափք. — Օդահանք և ճնշող մեքենայք։ Սիֆոն։

Աղբիւրք ջերմութեան։

Ծանօթութիւն ջերմութեան մեքենական դրութեան վրայ. — Ջերմական մեքենայք. — Շոգեշարժ մեքենայ. — Կազային մեքենայ։

Լոյս. — Սահման և կարծիք. — Երագութիւն, սաստկութիւն և անդրադարձութիւն լուսոյ։

Զանազան տեսակ հայելիք։

Բեկբեկումն լուսոյ. — Հատուածակողմունք և ոսպնաձևք։

Տարրաբաշխութիւն և վերլուծութիւն լուսոյ. — Լուսապատկեր։

Մանրացոյց, դիտակ, հեռադիտակ։

Տեղեկութիւն լուսանկարի վրայ։

Ձայնաբանութիւն. — Սահման. — Արագութիւն, անդրադարձութիւն, արձագանգ. — Սաստկութիւն, բարձրութիւն. — Թրթռումն լարերու. — Երաժշտական անջրպետ. — Միաձայնութիւն. — Կնիք. — Ձայնական խողովակք։

ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 2 ժամ)

Բնազանցութիւն եւ Աստուածախօսութիւն

Ստուգութիւն. — Սկեպտականութիւն. — Գաղափարականութիւն արտաքին աշխարհի. — Նիւթոյ և կենաց վրայ զանազան յղացմունք։

Հոգի. — Նիւթականութիւն և հոգեկանութիւն։

Աստուած. — Գոյութիւն և ստորոգելիք. — Նախախնամութիւն. — Չարի խնդիր։

Անմահութիւն հոգւոյ. — Բնական օրէնք։

Բարոյախօսութիւն

Սկզբունք բարոյականի. — Խիղճ, բարին, ազատութիւն, պարտք. — Վարդապետութիւնք օգտակարականք և զգացողականք. — Վարդապետութիւն պարտականութեան։

Պարտք և իրաւունք. — Պարտք առ անձն. խոհեմութիւն, արիութիւն, ժուժկալութիւն։

Պարտք առ ընկերս. — Իրաւունք և արդարութիւն, գթութիւն։

Ընտանեկան բարոյական. — Կրթութիւն։

Պարտք առ հայրենիս. — Հնազանդութիւն օրինաց. — Կրթութիւն որդւոց. — Տուրք և այլ ծառայութիւնք տէրութեան։

Բարոյախօսութիւն կրօնական. — Պարտք առ Աստուած։

Ծանօթութիւն քաղաքական տնտեսութեան վրայ. — Աղբիւրք հարստութեան. — Արտադրիչ միջոցներ. — Նիւթք, աշխատութիւն, խնայողութիւն, դրամագլուխ, սեպհականութիւն, փոխանցումն և բաշխումն ընչից. — Փոխանակութիւն. — Դրամ, վարկ, ռոճիկ և շահ։

Սպառումն ընչից, օգտակար և ոչ օգտակար սպառումն, զեղխութիւն։

Հարկ, ելևմուտք. — Պարտք։

Պատմութիւն Փիլիսոփայութեան.

Սոկրատէն առաջ յոյն իմաստասիրութեան վրայ համառօտ տա-

նօթութիւնք. — Յոնիականք, Հիւլէականք, Պիւթագորեանք, Ելիականք, իմաստակք։

Սոկրատ, Պղատոն, Արիստոտէլ։

Պիւրոնեանք, Եպիկուրեանք, Ստոյիկեանք, Ճեմականք։

Իմաստասիրութիւն ի Հռովմ. — Աղեքսանդրեան դպրոց։

Դպրոցական իմաստասիրութիւն։

Վերանորոգումն իմաստասիրութեան։

ԺԷ դարու իմաստասէրք. Պաքոն, Կարդեսիոս, Սփինոզա, Մալպրանշ, Լէյպնից և Լոք։

ԺԸ և ԺԹ դարերու իմաստասէրք։

ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթը 2 ժամ)

Վաճառականութիւն. — Նկարագրութիւն սովորական գործոց. գնումն, վաճառումն, վճարումն, գանձումն, կարգադրումն, փոխանցումն։

Վաճառականք. — Յատկանիշք արուեստին։ Գլխաւոր տեսակ վաճառականութեան։

Միջնորդք. — Փոխադրումն վաճառուց։

Հաշուետոմար վաճառուց. — Հաշուեցուցակ. — Հաշիւ գնելոց և վաճառելոց. տոմար գնելոց և վաճառելոց։

Հաշուետոմար արկեղ. — Ստացագիր. — Հաշիւ վճարմանց. — Տոմար արկեղ։

Հրամանագիրք, փոխանակագիրք, չէք, և այլն։

Զեղչ և տուրեւառ արժէթղթոց վաճառականութեան։ Ընթացիկ հաշիւ։

Դրութիւն տոմարակալութեան. — Հաշուեկշիռ ստուգութեան. — Ցուցակ կահուց կարասեաց (inventaire)։

ՊԵՏ ԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос Библиотека
ՀՍՍՌ-Арм ССР

2013

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0056954